

Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban

MAGYARORSZÁG

2019

A publikáció az Európai Unió Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapjának támogatásával valósult meg

MINISTRY OF INTERIOR

Cím: Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban

Tagállam: Magyarország

Év: 2019

A projekt az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. A kiadvány kizárólag a szerző nézeteit tükrözi, annak tartalmáért a kizárólagos felelősség a szerzőt terheli. Az Európai Bizottság nem felel a benne foglalt információk további felhasználásáért.

Az Európai Migrációs Hálózatot az Európai Bizottság koordinálja a tagállamokban és Norvégiában létrehozott Nemzeti Kapcsolattartó Pontokkal együttműködésben.

A publikáció az Európai Unió Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapjának támogatásával valósult meg

Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban - Magyarország

Összefoglaló

Magyarországon az állampolgárság megszerzése a leszármazás elvén (*ius sanguinis*) alapszik. Magyarország Alaptörvényének megfelelően, születésével a magyar állampolgár gyermeke magyar állampolgár. Utóbbi mellett a hontalanság elkerülésének érdekében a területi elvet (*ius soli*) is alkalmazza a magyar jog.

Az állampolgárság megszerzéséhez szükséges általános feltételek egy külföldi állampolgár számára a következők: a kérelem előterjesztését megelőzően nyolc éven át folyamatosan Magyarországon lakott, a magyar jog szerint büntetlen előéletű, megélhetése és lakhatása Magyarországon biztosított; honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sérti, sikeres állampolgársági vizsga magyar nyelven.

Kedvezőbb feltételek vonatkoznak a magyar állampolgárok családtagjaira, kiskorúakra, menekült vagy hontalan státuszú emberekre.

2010 óta egyszerűsített honosítási eljárásra is lehetőség van azon nem magyar állampolgároknak, akik felmenői magyar állampolgárok voltak vagy alá tudják támasztani magyar származásukat. A magyar nyelv ismeretének bizonyítása ebben az esetben is szükséges. Egyszerűsített honosítás esetén nincs szükség folyamatos tartózkodásra Magyarországon, biztosított megélhetési körülményekre és magyarországi lakóhelyre sem. Bevezetése óta több mint 1,1 millió külföldön élő magyar nemzetiségű szerzett az eljárás segítségével magyar állampolgárságot. Azonban megjegyzendő, hogy a többségük román állampolgár.

A harmadik országbeli, de nem magyar nemzetiségűek által az egyszerűsített honosítás során elkövetett visszaélések problémát jelentettek az elmúlt években. A megoldás érdekében jogszabályi változások várhatóak a területen.

2018-ban összesen 17 073 harmadik országbeli állampolgár szerzett magyar állampolgárságot. A kérelmezők a következő 10 ország állampolgárságával rendelkeztek a magyar megszerzése előtt: Szerbia, Ukrajna, USA, Izrael, Kanada, Oroszország, Brazília, Argentína, Törökország, Vietnám. 2017-ben 25 124, 2016-ban 51 095 és 2014-ben 57 368 harmadik országbeli szerzett állampolgárságot.

Magyarországon Budapest Főváros Kormányhivatala jár el az állampolgársági ügyekben. A végső döntést Magyarország köztársasági elnöke hozza meg.

Magyarország megengedni a kettős állampolgárságot, amely nem jelent kevesebb jogot más állampolgárokhoz képest. Az állampolgárság megszerzésével a korábbi harmadik országbeli állampolgár ugyanazon jogokkal rendelkezik, mint bármelyik másik állampolgár.

1. rész: Jogi és szakpolitikai áttekintés

K1. A nemzetközi szerződéseket tekintve részese az Ön tagállama az alábbiaknak:

a) Az 1961-ben elfogadott a hontalanság eseteinek csökkentéséről szóló ENSZ Egyezménynek?

Igen.

Magyarország 2009. május 12-én csatlakozott az 1961-ben elfogadott a hontalanság eseteinek csökkentéséről szóló ENSZ Egyezményhez.

b) Az 1997-ben elfogadott állampolgárságról szóló Európai Egyezménynek?

Igen.

Magyarország 1997. november 6-án írta alá az Egyezményt és 2001. november 21-én ratifikálta azt. 2002. március 1-jén lépett hatályba.

K2. Melyek azok a fő jogi aktusok, melyek az Ön tagállamában szabályozzák az állampolgárság megszerzését harmadik országbeliek számára? Például, szabályozott –e az állampolgárság megszerzése az alkotmányban?

Magyarország Alaptörvényének (alkotmányának) G cikke a következőket állapítja meg az állampolgárságot illetően:

(1) Születésével a magyar állampolgár gyermeke magyar állampolgár. Sarkalatos törvény a magyar állampolgárság keletkezésének vagy megszerzésének más eseteit is meghatározhatja. (2) Magyarország védelmezi állampolgárait. (3) Senkit nem lehet születéssel keletkezett vagy jogszerűen szerzett magyar állampolgárságtól megfosztani. (4) Az állampolgárságra vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

A sarkalatos törvény, mely tartalmazza az állampolgárság részletes szabályait az 1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról (Ápt.)

K3. Volt bármilyen jelentős változás a harmadik országbeliek állampolgárságszerzési lehetőségeit illetően, jogszabályi vagy szakpolitikai téren?¹ Amennyiben igen, mi motiválta a változtatást? (például: EU vagy nemzeti ítélkezési gyakorlat, változások a (nemzeti) migrációs törvények vagy szakpolitikák más aspektusaiban stb.)

Igen.

Nem.

Az állampolgársággal nem rendelkező külhoni magyarok számára 2010-ben bevezetett egyszerűsített honosítás óta nem történt komoly változás a szakpolitikai területen.

¹ A tanulmány célja az elmúlt öt évben történt változások felmérése és értékelése. Kérem koncentrálnia elemzését a 2014 és 2019 közötti időszakra. Abban az esetben, ha néhány évvel korábban történtek jelentős változások kérem említse ezeket és ismertesse hatásukat a jelenlegi szabályozási keretre.

Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban

K4. Volt bármilyen jelentős vita vagy probléma az elmúlt években az ön tagállamának állampolgárságát megszerző harmadik országbeliekkel kapcsolatban? Amennyiben igen, része volt utóbbiaknak az EU állampolgársággal járó jogok megszerzése is (mint például a szavazati jog, szabad mozgás joga ideértve a munkaerő mobilitását, a konzuli védelme és a védelemhez való jog stb.)?

Igen.

Az elmúlt évek során a nem magyar nemzetiségű harmadik országbeli állampolgárok (többnyire ukrán állampolgárok) egyszerűsített honosítással való visszaélése volt tapasztalható. A probléma elleni küzdelem érdekében jogszabályi változásokra lehet számítani a területen (a kérelmezők nemzeti adatbázisokban található biometrikus adatainak ellenőrzésével, összevetésével kapcsolatban).

K5. Jogi szempontból van megkülönböztetés a „nationality” és „citizenship” nemzetiség között az ön tagállamában? Ha igen melyek a különbségek?

A magyar nyelvben nincs a „nationality” (belső aspektus) és a „citizenship (külső aspektus) kifejezéspárhoz hasonló megkülönböztetés. A magyar „állampolgárság” szó, amely jelentésében közel áll a német „Staatsbürgerschaft” szóhoz, az említett angol szavak mindegyikét lefedi (ugyanakkor eredetileg közelebb áll az utóbbihoz). A „nemzetiség” szó egy adott nemzet tagjára utal annak figyelembevétel nélkül, hogy a tag állampolgára-e adott országnak (hasonlóan az olasz „nazionalità” vagy a német „Nationalität” kifejezésekhez).

K6. Az Ön tagállamában az állampolgárság megszerzése ius sanguinis vagy ius soli elven alapszik, esetleg mindkettőn vagy másik elven?

Ius sanguinis.

A magyar állampolgárság megszerzése ius sanguinis, a leszármazás elvén alapszik. Magyarország Alaptörvényének megfelelően, születésével a magyar állampolgár gyermeke magyar állampolgár.

Utóbbi mellett a hontalanság elkerülésének érdekében a területi elvet (ius soli) is alkalmazza a magyar jog.

„Ellenkező bizonyításág magyar állampolgárnak kell tekinteni:

- a) A Magyarországon lakóhellyel rendelkező hontalan szülő Magyarországon született gyermekét,
- b) Az ismeretlen szülőktől származó, Magyarországon talált gyermeket.”

K7. Hogyan szerezhetnek harmadik országbeli állampolgárok állampolgárságot az Ön tagállamában?

Hagyományos honosítási eljárással.

A hagyományos honosítási eljárás általános feltételei olyan külföldiekre vonatkoztak, semmilyen korábbi kapcsolattal nem voltak Magyarországhoz köthető.

Általános feltételek (1993. évi LV. törvény a magyar állampolgárságról (Ápt.) 4. §):

- a) a kérelem előterjesztését megelőzően nyolc éven át folyamatosan Magyarországon lakott;
- b) a magyar jog szerint büntetlen előéletű és a kérelem elbírálásakor ellene magyar bíróság előtt büntetőeljárás nincs folyamatban;
- c) megélhetése és lakhatása Magyarországon biztosított;
- d) honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sérti;
- e) Igazolja, hogy alkotmányos alapismeretekből magyar nyelven eredményes vizsgát tett, vagy ez alól a törvény alapján mentesül.

Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban

Egyszerűsített honosítási eljárással (például történelmi, nemzetiségi, kulturális szempontok megfontolásával. politikai vagy más jogi megfontolásokból).

Egyszerűsített honosítási eljárásra azon nem magyar állampolgároknak van lehetősége, akik felmenői magyar állampolgárok voltak vagy alá tudják támasztani magyar származásukat, továbbá bizonyítják a magyar nyelv ismeretét. Egyszerűsített honosítás esetén nincs szükség folyamatos tartózkodásra Magyarországon, biztosított megélhetési körülményekre és magyarországi lakóhelyre sem.

Az egyszerűsített honosítás olyan nem magyar állampolgárok is igénybe vehetik, akik törvényes házasságban éltek egy magyar állampolgárral a kérelem beadásának időpontja előtt legalább tíz évig. Abban az esetben, ha van közös gyermekük és a kérelem beadását megelőző öt évig törvényes házasságban éltek szintén beadhatják az állampolgársági kérelmet.

Amennyiben a kérelmező büntetlen előéletű és ellene magyar bíróság előtt büntetőeljárás nincs folyamatban, valamint honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sérti; Magyarország elnöke – az állampolgársági ügyekért felelős miniszter előterjesztésére – felmentést adhat a honosítás további feltételei alól, ha a kérelmező honosításához Magyarországnak fontos érdeke fűződik (például sportolók esetében).

Nyilatkozat által.

Számos esetben (a szocialista Magyarország időszakában állampolgárságától megfosztott személyek; Magyarország területén született, de a nem magyar szülő állampolgárságát nem szerezte meg; a személy 1957. október 1. előtt született magyar anyától és külföldi apától, de születésekor nem vált magyar állampolgárrá) biztosított olyan személyek számára, akik jogosultak a magyar állampolgárságra.

Egyéb (például visszahonosítás).

Olyan személyek, akiknek magyar állampolgársága megszűnt, visszahonosítási eljárást kezdeményezhetnek. A magyar nyelvtudás igazolása mellett a kérelmezőnek büntetlen előéletűnek kell lennie és nem folyhat ellene magyar bíróság előtt büntetőeljárás sem. Honosításuk Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sértheti.

K8. Melyik a leggyakrabban igénybe vett eljárás harmadik országbeliek esetében az említettek közül?

Az egyszerűsített honosítás messze a leggyakrabban igénybe vett eljárás harmadik országbeliek esetében. Bevezetése óta több mint 1,1 millió külföldön élő magyar nemzetiségű személy szerzett az eljárás segítségével magyar állampolgárságot. Azonban megjegyzendő, hogy a többségük román állampolgár (A 2011-es romániai népszámlálás szerint 1 227 000 magyar nemzetiségű élt az országban).

A Szerbiában élő magyar kisebbség (253 000 magyar nemzetiségű személy a 2011-es népszámlálás szerint) és az Ukrajnában élő magyar kisebbség (156 566 magyar nemzetiségű személy a 2001-es népszámlálás szerint) tagjai közül valószínűsíthetően szintén sokan szereztek magyar állampolgárságot. A hagyományos honosítási eljáráson keresztül szerzett állampolgárságok száma jelentősen kevesebb.

2018-ban összesen 17 073 harmadik országbeli szerzett magyar állampolgárságot. A kérelmezők a következő 10 ország állampolgárságával rendelkeztek a magyar megszerzése előtt: Szerbia, Ukrajna, USA, Izrael, Kanada, Oroszország, Brazília, Argentína, Törökország, Vietnám. 2017-ben 25 124, 2016-ban 51 095 és 2014-ben 57 368 harmadik országbeli állampolgár szerzett magyar állampolgárságot.

2. rész Az állampolgárság megszerzésének általános feltételei

Abban az esetben, ha nem a leszármazás elve (ius sanguinis) szerint kerül megszerzésre az állampolgárság milyen követelményeknek és feltételeknek kell eleget tenniük harmadik országbeli állampolgároknak, hogy megszerezzék az Ön tagállamának állampolgárságát?

2.1 szakasz: Jogosultság

Tartózkodási idő

K9. Hány év vagy hónap tartózkodás után (megszakított/folyamatos) szerezhethet állampolgárságot egy harmadik országbeli állampolgár az Ön tagállamában?

Nyolc év folyamatos tartózkodás szükséges. Az időtartam számítása a jogszabályban meghatározott státusok egyikének (bevándorolt, letelepedett, menekült, szabad mozgás és tartózkodás jogát Magyarországon gyakorló) elnyerését követően, a lakcím regisztrációjának időpontjától kezdődik (lakcím kártya kiadása).

Kedvezményes feltételek vonatkoznak menekültekre és hontalan státuszúakra (3 év folyamatos tartózkodás), magyar állampolgárok közvetlen család tagjaira (3 év folyamatos tartózkodás) és a kiskorúakra.

K9a: Az időtartam a legális tartózkodást (pl.: regisztráció valamelyik önkormányzatnál vagy a lakossági nyilvántartásba) vagy a szokásos tartózkodást (pl.: lakásbérleti szerződés által bizonyított, iskolalátogatás, adózási jelentés alapján) is figyelembe veszi az Ön tagállama?

A legális tartózkodás igazolása szükséges

A lakcím regisztrációját az országos nyilvántartásban ellenőrzik.

K9b: Az időtartam az effektív tartózkodási időt veszi figyelembe (pl.: személyes jelenlét gyakori vagy hosszabb időn keresztül az országban) vagy a tartózkodási engedély birtoklása elegendő az időtartam kitöltéséhez?

Nem, az engedély birtoklása elegendő.

K9c: Milyen bizonyítékként szolgáló dokumentum (pl.: okmány) szükséges az előírt minimum tartózkodás teljesítésének igazolására?

A lakcím regisztrációját az országos nyilvántartásban ellenőrzik.

K9d: Megszítható-e a tartózkodás? Ha igen, mely időtartamra?

Igen.

Az állampolgárság megszerzését megelőzően az idegenrendészeti hatóság a nemzeti letelepedési engedélyt/bevándorlási engedélyt visszavonhatja, ha a harmadik országbeli állampolgár Magyarország területét hat hónapnál hosszabb ideig elhagyta. Az idegenrendészeti hatóság az EK letelepedési engedélyt visszavonja, ha a harmadik országbeli állampolgár az Európai Unió tagállamainak területét tizenkét hónapnál hosszabb ideig elhagyta vagy a harmadik országbeli állampolgár hat évet meghaladóan nem tartózkodik Magyarországon területén.

Már meglévő legális tartózkodási státus

K10. Milyen már meglévő tartózkodási státusok fogadhatóak el a honosítási kérelem benyújtásakor?

Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban

Letelepedési engedély

Általános szabály: A nemzeti letelepedési engedély megszerzéséhez Magyarországon legalább három év folyamatos tartózkodásra van szükség (kedvezményes feltételek vonatkoznak a házastársakra és az állandó tartózkodási jogosultsággal rendelkező személyek eltartott rokonaira).

EK letelepedési engedélyt az a harmadik országbeli kaphat, aki legalább öt évig jogszerűen az Európai Unió tagállamainak területén tartózkodott, az uniós jogszabályoknak megfelelően.

Állandó tartózkodási jogosultsággal rendelkező harmadik országbeli állampolgár 8 év megszakítás nélküli magyarországi tartózkodás után kérvényezheti a magyar állampolgárságot.

Kedvezményesen honosíthatóak a magyar állampolgárok családtagjai:

Három év jogszerű és folyamatos tartózkodás szükséges, ha a kérelmező

- magyar állampolgárral legalább három éve érvényes házasságban él vagy házassága a házastárs halálával szűnt meg,
- kiskorú gyermeke magyar állampolgár;
- magyar állampolgár fogadta örökbe;

Kiskorúak szintén kedvezményesen honosíthatóak:

Öt év jogszerű és folyamatos tartózkodás szükséges, ha a kérelmező

- Magyarország területén született;
- kiskorúsága idején létesített magyarországi lakóhelyet

Menekültstátusz.

Kedvezményes feltételek: három év jogszerű és folyamatos tartózkodás szükséges Magyarországon

Ideiglenes tartózkodás engedély.

Az állandó tartózkodás jogosultságának megszerzése előtti időszak nem számít bele a honosítási feltételeknél megadott időtartamba.

Egyéb védelmi státusok.

Oltalmazott státusz esetén ugyanazok a feltételek érvényesek, mint a letelepedési engedély esetén.

Egyéb státusz:

Hontalanok – három év folyamatos tartózkodás Magyarországon

2.2 Szakasz: Feltételek

Nyelv

K11. Az ország nyelvének/nyelveinek ismerete követelmény az állampolgárság megszerzéséhez, ha igen milyen szintű nyelvtudás szükséges?

Igen

Nem szükséges külön nyelvvizsgát tenni, a magyar nyelv ismeretének ellenőrzése az alkotmányos alapismeretek vizsga részét képezi. A kötelező vizsga nyelve magyar, írásbeli és szóbeli részekből áll. Azon kérelmezők vonatkozásában, akik számára nem kötelező a vizsga (pl. egyszerűsített honosítás esetén), a magyar nyelv ismeretét más módon ellenőrzik.

K11a. Ha igen, hogy kerül a vizsga kiértékelésre

Az alkotmányos alapismeretek vizsgát a Budapest Főváros Kormányhivatala felügyeli. A vizsgát rendszeresen felülvizsgálják és fejlesztik.

Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban

K11b. Amennyiben az Ön tagállamában nyelvvizsgát alkalmaznak a nyelvtudás felmérésére, kiértékelésre került-e a teszt hatékonysága (pl.: elősegítette a nemzeti nyelv(ek) magasabb szintű ismeretét)?

Igen.

Nem.

Az állampolgársági vizsga és kötelezettségvállalások

K12. A kérelmezők számára követelmény a sikeres állampolgársági vizsga vagy integrációs vizsga minden honosítási eljárás esetén?

A kötelező alkotmányos alapismeretek vizsga nyelve a magyar, írásbeli és szóbeli részekből áll.

A következő személyi körök nem kötelesek vizsgát tenni:

- egyszerűsített honosítást kérelmezők (magyar nemzetiségű nem magyar állampolgárok; a kérelmező érvényes házasságban élt legalább 10 évet egy magyar állampolgárral vagy érvényes házasságban élt legalább 5 évet egy magyar állampolgárral és van közös gyermekük)
- magyar tannyelvű nevelési-oktatási vagy felsőoktatási intézményben végzettséget szerzett kérelmezők;
- A kérelem benyújtásakor hatvanadik életévét betöltött személyek;
- Azon kérelmezők, akik gazolják, hogy egészségi állapotuk tartós és visszafordíthatatlan romlása miatt képtelenek a vizsgára.

K12a. Amennyiben igen, kiértékelésre került valaha az állampolgársági vizsga?

Igen.

Nem.

A vizsgát rendszeresen felülvizsgálják és fejlesztik.

K13. Kötelező-e a kérelmező számára jogilag vagy szimbolikusan bizonyos értékek és normák mellett állást foglalni (például emberi jogok, demokrácia, jogállamiság mellett)?

Igen.

Az állampolgársági eskü vagy fogadalom letétele kötelező valamennyi honosítás esetében. Amennyiben a honosított személy cselekvőképtelen az állampolgársági esküt vagy fogadalmat a törvényes képviselője teszi le a honosított személy nevében.

Az állampolgársági eskü szövege:

Én,, esküszöm, hogy Magyarországot hazámnak tekintem. Magyarországnak hű állampolgára leszek, az Alaptörvényt és a jogszabályokat tiszteletben tartom és megtartom. Hazámat erőmhöz mértén megvédem, képességeimnek megfelelően szolgálom. Isten engem úgy segítjen.

Az állampolgársági fogadalom szövege:

Én,, fogadom, hogy Magyarországot hazámnak tekintem. Magyarországnak hű állampolgára leszek, az Alaptörvényt és a jogszabályokat tiszteletben tartom és megtartom. Hazámat erőmhöz mérten megvédem, képességeimnek megfelelően szolgálok.

K14. Kötelező a kérelmezők számára formálisan hűséget esküdni az Ön tagállamának (pl.: állampolgársági eskü vagy fogadalom)? Amennyiben igen, ez az összes honosítási eljárásban így van? Magyarozza el a különbségeket.

Igen.

Lásd a K13-as kérdésre adott választ.

Megfelelő magaviselet

K15. A harmadik országbeli kérelmezőnek mely a megfelelő magaviselettel (büntetlen előélet, megfelelés az állampolgári kötelezettségeknek mint például adófizetés stb.), közbiztonsággal, közegészséggel kapcsolatos elvárásnak kell megfelelnie?

A büntetlen előélet feltétel.

K15a. Hogyan támasztható alá a vonatkozó feltétel teljesülése ?

Dokumentumok benyújtása nem szükséges, a büntetlen előéletet az illetékes hatóság ellenőrzi.

Gazdasági erőforrások

K16. Figyelembe veszik a kérelmező gazdasági/pénzügyi helyzetét vagy az életszínvonalát, ha igen milyen mutatókat vizsgálnak (pl.: minimum jövedelem, vagyon tulajdon)? Az összes honosítási eljárásra érvényes ez?

Igen

Szükséges, hogy a kérelmező megélhetési és lakhatási körülményei Magyarországon biztosítottak legyenek.

Az egyszerűsített honosítás eseteire e feltételek azonban nem vonatkoznak.

Minimum jövedelem vagy vagyoni érték nincs jogszabályban meghatározva.

K16a. Amennyiben igen, hogyan bizonyítható?

Hagyományos honosítási eljárás esetén a biztosított lakhatást igazolni kell (tulajdoni vagy bérleti szerződéssel). A biztosított megélhetést az adóhatóság ellenőrzi (a kérelem benyújtását megelőző három évre visszamenőleg).

K17. Figyelembe veszik-e a harmadik országbeli állampolgár lakhatási helyzetét?

Igen.

Lásd a K16-os kérdésre adott választ.

K17a: Amennyiben igen, hogyan bizonyítandó a lakhatásra vonatkozó feltételek teljesülése?

Lásd a K16-os kérdésre adott választ.

Egyéb

K18. Létezik bármilyen olyan feltétel, ami a fentiekben nem került említésre?

Nem.

2.3 Szakasz: Biztonság

K19. Létezik bármilyen olyan kritérium, mely kizárja az állampolgárság megszerzését (pl.: nemzet biztonsági kockázat vagy Magyarország közbiztonságára jelentett kockázat)?

Igen.

A kérelmező honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát nem sértheti.

2.4 szakasz: Harmadik országbeliek meghatározott csoportjai

K20. A fent említett feltételek eltérnek-e harmadik országbeli állampolgárok bizonyos meghatározott csoportjaira vonatkozásában?

K20a. Menekültek

A menekültek és hontalanok esetében csak három év jogszerű és folyamatos tartózkodás szükséges Magyarországon. Más feltételek tekintetében az általános feltételek érvényesek.

K20b. Egyéb nemzetközi védelemre jogosultak

Az általános feltételek érvényesek.

K20c. Meghatározott legális bevándorlók csoportjai, például korlátozottan cselekvőképes személyek vagy idősek.

Felmentés az alkotmányos alapismeretek vizsga alól (lásd a K12-es kérdésre adott választ).

K20d. Egyéb csoportok, melyek jelentős számban vannak jelen az Ön tagállamában (pl.: hontalanok, kiskorúak, befektetők, szomszédos országok állampolgárai).

Az egyszerűsített honosítást kérelmezőknek (külföldi állampolgársággal rendelkező magyar nemzetiségűek, magyar állampolgárok családtagjai) nincs szüksége folyamatos magyarországi tartózkodásra, valamint magyarországi megélhetésük és lakhatásuk sem kell, hogy biztosított legyen. (Lásd a K7-es kérdésre adott választ)

3. rész: Az állampolgárság megszerzésének eljárási aspektusai a tagállamokban

K21. Kérjük röviden mutassa be az általános eljárást, amelyen keresztül harmadik országból származó személyek honosítással állampolgárságot szerezhetnek.

Valamennyi honosítási eljárás esetén elmondható, hogy a jogszabályban meghatározott ehhez szükséges kérelmet és dokumentumokat külföldön külképviseleten, belföldön járási és kerületi hivatalokban lehet benyújtani. Az állampolgársági ügyekben eljáró szerv (Budapest Főváros Kormányhivatala) döntés-előkészítő eljárása befejezése után az előterjesztés miniszter útján kerül a köztársasági elnökhöz, aki diszkrecionális jogkörében eljárva dönt.

A köztársasági elnök döntését követően a kérelmező a külképviselet vezetője vagy a polgármester előtt állampolgársági esküt vagy fogadalmat tesz, melynek napján a magyar állampolgárságot megszerzi és az erről szóló honosítási okiratot átveszi.

K21a. Automatikusan honosítják-e a gyermekeket, amint a szülők állampolgársághoz jutnak?

Nem

Ha a gyermekek a szülők magyar állampolgárságának megszerzését követően születnek, úgy leszármazással megszerzik a magyar állampolgárságot. Ellenkező esetben a gyermekek számára a törvényes képviselőnek kérelmeznie a magyar állampolgárságot egyszerűsített vagy hagyományos honosítás útján.

K22. Milyen állami hatóságok vesznek részt abban az eljárásban, amelynek keretében a harmadik ország állampolgárai a tagállam állampolgárságát megszerezhetik?

A magyar állampolgárságról szóló 1993. évi LV. törvény végrehajtására kiadott 125/1993. (IX. 22.) Korm. rendelet 13/B. §-a alapján az állampolgársági ügyekben eljáró szerv a Budapest Főváros Kormányhivatala. Az eljárásban résztvevő további állami hatóságok: a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala, a fővárosi és megyei kormányhivatal integrált ügyfélszolgálati irodái, ahol a kérelmek benyújthatóak, valamint a rendőrség és a honosítási ügyekben feladat- és hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szolgálatok.

K23. Digitalizáltak-e ezek az eljárások? Lehet-e online állampolgárságot igényelni?

Nem

Honosítási kérelmet csak személyesen lehet törvényben meghatározott helyen benyújtani, azaz online nem lehet állampolgárságot igényelni.

A honosítási eljárás annyiban digitalizált, hogy a papíralapú kérelem átvételét követően a kérelmek elektronikusan berögzítésre kerülnek az állampolgársági iktatórendszerbe a kérelmező személyes adataival. A kérelem rögzítése alapján a kérelmező honosításának a Magyarország közbiztonságának és nemzetbiztonságának sérelmével kapcsolatos ellenőrzése és az érintett szolgálatok véleményezése a berögzítést követően azonnal megkezdődhet.

Az Ápt. 16/A. § szerint egyébként az állampolgársági eljárásban - a tájékoztatást kivéve - az állampolgársági ügyekben eljáró szerv elektronikus úton nem tart kapcsolatot

K24. Milyen dokumentumokra van szükség a kérelmezéshez (pl. útlevel, anyakönyvi kivonat)?

A honosítási kérelem benyújtásakor a kérelmező személyazonosságát minden esetben ellenőrizni kell, azaz a kérelmezőnek be kell mutatnia a személyazonosság megállapításához szükséges arcképes személyazonosító okmányát, továbbá a kérelem adatait egyeztetni kell a csatolt okmányok adataival.

A honosítási kérelmekhez, függetlenül attól, hogy hagyományos vagy egyszerűsített honosításról van szó, a kérelmezőnek mellékelnie kell a kérelem elbírálásához az Ápt-ben meghatározott feltételek fennállását igazoló okiratokat. E körben hagyományos honosítási eljárásban a magyarországi lakóhely fennállását igazolni szükséges (pl. tulajdoni lap, bérleti szerződés, stb.), valamint a megélhetés biztosított volta az adóhatóság által kiállított (a kérelmet megelőző 3 évre vonatkozó) jövedelemigazolások alapján kerül ellenőrzésre. Amennyiben a kérelmező az alkotmányos alapismeretek vizsga alól törvény alapján nem mentesül, úgy csatolnia kell a magyar nyelven tett sikeres vizsgáról szóló igazolást. Egyszerűsített honosítási eljárásban a kérelmezőnek olyan okiratot kell csatolnia, amely valószínűsíti magyarországi leszármazását.

Mindkét típusú honosítási kérelemhez az Ápt. alapján a kérelmezőnek mellékelni kell a születési anyakönyvi kivonatát és a családi állapotát igazoló okiratokat (házas családi állapot esetén házassági anyakönyvi kivonatot, özvegy családi állapot esetén az elhunyt házastárs halotti anyakönyvi kivonatát, elvált családi állapot esetén a házasság felbontást kimondó jogerős bírósági ítéletet).

A honosítási kérelemhez mellékelni idegen nyelven kiállított okiratokat a kérelmezőnek hiteles magyar nyelvű fordítással ellátva kell benyújtania.

K25. Mi a jogszabályban meghatározott maximális időtartam az eljárásnak, amennyiben van ilyen és mennyi időt vesznek igénybe az eljárások a gyakorlatban? Ha az eljárás különböző szakaszainak van maximum időtartama (pl. regisztráció, jelentkezés, stb) kérem, külön fejtse ki azokat. Vannak-e bizonyos gyorsított eljárást, vagy prioritást élvező esetek és ha igen melyek ezek?

Az egyszerűsített honosítási eljárásnak nincs maximálisan meghatározott időtartama. Az állampolgársági ügyekért felelős miniszter három hónapon belül nyújtja be az előterjesztést a köztársasági elnöknek. A jogszabály azonban meghatároz olyan eseteket, melyek nem tartoznak bele az előterjesztés benyújtására nyitva álló három hónapos határidőbe: a hiánypótlásra felhívástól annak teljesítéséig terjedő idő, az eljárás felfüggesztésének időtartama, a 19. § (3) bekezdés d) pontjában előírt, az honosítási eljárásban érintett hatóságoktól történő véleménykérés időtartama, valamint az állampolgárságot érintő adat vagy okirat beszerzése érdekében más hatósághoz vagy állami szervhez intézett megkereséstől a válasz megérkezéséig terjedő idő.

A köztársasági elnök részére a jogszabály nem határoz meg határidőt a döntés meghozatalára.

K26. Mik az állampolgárság igénylésének költségei (Ft-ban)? (Nem számítva a dokumentumok hivatalos fordításának, vagy a nyelvi képzések, stb. költségét) A költségek nagysága eltérhet az egyes kérelmezési jogalapok függvényében?

Egyszerűsített honosítási eljárás keretében nincs költsége az állampolgárság igénylésének.

A hagyományos honosítási eljárás során az alkotmányos alapismeretek vizsga díja a minimálbér 50 %-a, azaz 2019. január 1-jétől 74.500 Ft Az eljárásnak nincsenek egyéb közvetlen költségei (közvetett költségek: hiteles fordítások díja).

K27. Szükséges-e bármely egyéb más feltétel teljesítése az állampolgársági kérelem végső elbírálásához a korábbiakban említettekén túl (pl. magyar nyelvvizsga bizonyítvány megléte)?

A hagyományos honosítási eljárásban a kérelmezőnek - amennyiben vizsgatételi kötelezettség alól nem mentesül – alkotmányos alapismeretekből magyar nyelven vizsgát kell tennie, a sikeres vizsgáról szóló igazolást pedig eredetben csatolni szükséges.

K28. Milyen mértékű a mérlegelési jogkör az eljárásban és döntéshozatali folyamatban? Feltételes vagy abszolút mérlegelési jogkör esete áll fent? (Abszolút mérlegelési jogkör: az eljáró hatóság a jogszabályban előírt követelményeknek való megfeleléstől függetlenül dönthet a kérelmek ügyében. Feltételes mérlegelési jogkör: a hatóságok csak korlátozott indokok esetén utasíthatják el a kérelmet, amennyiben az megfelel a jogszabályban előírt követelményeknek).

Sem az egyszerűsített honosítási eljárás, sem a hagyományos honosítási eljárás döntés előkészítő szakaszában az állampolgársági ügyekben eljáró szervnek nincs mérlegelési jogköre. A köztársasági elnök diszkrecionális jogkörében eljárva dönt a honosítási kérelmek ügyében.

K29. Milyen kihívással kellett eddig szembenézni az állampolgárságot igénylők személyazonosságának hitelesítése kapcsán?

Egyszerűsített honosítási eljárásban a megfelelő magyar nyelvtudással nem rendelkező kérelmezőknél előfordul, hogy egy a kérelmezőhöz hasonló külső fizikai adottságokkal rendelkező, magyarul jól beszélő személy próbálta meg a honosítási kérelmet benyújtani, illetve magát hamis személyazonosító igazolvánnyal igazolni. Több esetben pedig hamis születési anyakönyvi kivonatot nyújtanak be a kérelmezők.

K30. Van-e lehetőség fellebbezni, ha az állampolgársági kérelem elutasításra kerül? Ha igen, a hatóságoknak kell-e tájékoztatást adni az elutasítás okairól?

Nem

A honosításra a kérelmezőnek alanyi joga nincs, a kérelem teljesítése vagy elutasítása az államfő diszkrecionális joga, aki a törvény keretei között a miniszter javaslatára dönt. A jogintézmény jellegéből következően a döntés ellen jogorvoslatnak helye nincs.

K31. Mik az elutasítás legelterjedtebb okai? Lehetőség szerint soroljon fel 5 okot. (Ok lehet például az elégtelen nyelvi tudás, nem elégséges hosszúságú tartózkodás, büntetett előélet, nem meghatározható személyazonosság)

Az egyszerűsített honosítási eljárásban az elutasítások legelterjedtebb okai: magyar nyelvtudás hiánya, felmenői igazolás hiánya, büntetett előélet, vagy folyamatban lévő büntetőeljárás, honosítása Magyarország közbiztonságát és nemzetbiztonságát sérti, személyi adatokat igazoló dokumentumok hiánya.

Hagyományos honosítási eljárásban az elutasítás leggyakoribb okai, hogy a kérelmező ténylegesen Magyarország területén él, azonban lakcímbeljelítés hiányában a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásban nem szerepel vagy szerepel, de a törvényben meghatározott ittlakáshoz szükséges idő még nem telt el, illetve a kérelmező megélhetése Magyarországon nem biztosított.

K32. A tagállamában rendeznek állampolgársági avatóünnepséget? Ha igen, az ünnepségen való részvétel kötelező vagy opcionális?

Igen.

A honosítási eljárás végén a honosított személy választása szerint állampolgársági esküt vagy fogadalmat tesz az illetékes polgármester vagy a külföldi magyar képviselő vezetője előtt. A részvétel kötelező, mivel a honosítási határozat (honosítási okirat) a kérelmező eskütételével hatályosul, azaz a honosított a magyar állampolgárságot az eskü vagy fogadalom letételének napján szerzi meg.

A cselekvőképes és korlátozottan cselekvőképes kérelmező személyesen tesz állampolgársági esküt vagy fogadalmat, a cselekvőképtelen személy nevében a fogadalmat a törvényes képviselője teszi le. Ha a honosított az eskü vagy fogadalom letétele előtt meghal vagy olyan állapotba kerül, amely megakadályozza az eskü vagy fogadalom letételében, a magyar állampolgárságot a honosítási okirat kiállításának napján szerzi meg.

Támogatás az eljárás során

K33. Biztosít-e az Ön tagállama információt a harmadik országbeli állampolgárok számára az állampolgárságért való folyamodás tekintetében?

Igen

Mind az egyszerűsített honosítási eljárásról, mind a hagyományos honosítási eljárásról a leendő kérelmező információt talál Budapest Főváros Kormányhivatalának honlapján, ahol megtalálhatóak az általános információk és a kérelemnyomtatvány.

K34. Biztosítanak-e állami segítséget a kérelmezőknek a kérelmezési folyamat során?

Igen

A kérelem benyújtása során az átvevő hatóság, a döntés-előkészítő eljárás során pedig az állampolgársági ügyekben eljáró szerv tájékoztatja a kérelmezőt az esetleg törvényi feltétel hiányáról és más formai, alaki hiányosságokról.

K35. Az Ön tagállama szervez, támogat, vagy finanszíroz-e integrációs intézkedéseket (kurzusok, képzések, stb) az állampolgárság megszerzésének megkönnyítése érdekében? Ha igen, ezeket előírja-e a törvény?

Budapest Főváros Kormányhivatala az alkotmányos alapismeretek vizsgaanyagát tartalmazó tankönyv mellett a tananyag könnyebb elsajátítása érdekében felkészítő konzultációkat szervez (jellemzően havi rendszerességgel), a konzultáción való részvétel díjtalan.

Jogsabály nem írja elő a hivatkozott képzés kötelező megtartását.

4. rész: Kettős állampolgárság

K36. A harmadik országbeli állampolgárnak kötelező-e lemondaniuk másik állampolgárságukról az Ön tagállama állampolgárságának megszerzéséhez?

Nem

K37. A lemondási kötelezettség az adott személy másik állampolgárságtól függ? Vannak-e kivételek ez alól, például olyan harmadik országok esetén, melyek nem engedélyezik az állampolgárságról való lemondást?

Nem

K38. Van bármilyen olyan feltétel, amelynek a harmadik országbeli állampolgároknak meg kell felelniük, hogy korábbi állampolgárságukat megtarthassák?

Nem

K39. Érvényben van-e tagállamában bármilyen korlátozás a kettős állampolgár harmadik országbeliekkel szemben?

Nem

K40. Amennyiben tagállama lehetővé teszi a kettős/többszörös állampolgárságot, ez milyen konkrét előnyökkel vagy kihívásokkal járt?

A kettős állampolgárságnak köszönhetően nagyszámú külföldön élő magyar nemzetiségű személy szerzett magyar állampolgársághoz.

5. rész: Állampolgárság és integráció

K41. Foglalkozik-e az Ön tagállamának integrációs politikája az állampolgárság igénylésével?

Nem.

K42. Rendelkezésre áll-e bármilyen azt alátámasztó dokumentum (pl.: kutatás vagy értékelés), hogy az állampolgárság megszerzése megkönnyíti az integrációt, különösen a munkaerő piacra való belépés tekintetében?

Nem áll rendelkezésre releváns kutatás.

Út az állampolgársághoz harmadik országbeli állampolgárok számára az EU tagállamaiban

K43. Mik a főbb különbségek a jogok és kötelezettségek terén, az Ön tagállamának állampolgárai és az állandó tartózkodási jogosultsággal vagy letelepedési engedéllyel rendelkező személyek között?

K43a: Részvétel az országos vagy a helyi választásokon.

Az országos választásokon csak magyar állampolgárok vehetnek részt.

Azonban az állandó tartózkodási jogosultsággal, illetve letelepedési engedéllyel rendelkező személyek részt vehetnek a magyarországi önkormányzati választásokon és a helyi népszavazásokon.

Q43b: Bizonyos állások betöltése (amelyek csak az Ön tagállamának állampolgárai tölthetnek be).

Azon foglalkozások, melyek nemzetbiztonsági átvilágítást igényelnek (bizonyos köz-, illetve kormányzati tisztviselők, rendőrség) csak magyar állampolgárok számára elérhetőek.

Q43c: Egyéb különbségek / előnyök, mint például szociális és gazdasági jogosultságok (társadalombiztosítás, segélyek, pótlékok stb.)?

Általánosságban ugyanazon szintű társadalombiztosítás és szociális ellátások (felsőoktatáshoz való hozzáférés, munkanélküli segély) illetik meg a magyar állampolgárokat és a letelepedett státuszú személyeket.

K44. Milyen támogatást kapnak az állampolgárságot megszerzők az állampolgári szerepük sikeres betöltéséhez?

Amennyiben a kérelmező megszerezte az állampolgárságot, ugyanazon jogok és kötelezettségek illetik meg mint bármely más állampolgárt. A legjelentősebb szerepet a helyi önkormányzatok töltik be az új állampolgárok információval való ellátásában és tájékoztatásában.

K45. A tagállam állampolgárságának megszerzése az uniós állampolgárság megszerzésével is jár, amely többek között az EU-n belüli szabad mozgás jogát, az európai parlamenti választáson való aktív és passzív részvétel jogát is biztosítja. Milyen információt vagy egyéb tájékoztatást kapnak az új állampolgárok a tagállamában azon célból, hogy betölthessék uniós polgári szerepüket?

Az új állampolgárok a többi állampolgárral azonos módon kapnak tájékoztatást.

K46. Alátámasztja-e bármilyen felmérés (jelentések, tanulmányok, statisztikák), hogy az állampolgárság megszerzése serkenti a más tagállamokba vagy nem uniós országokba való mobilitást?

Számos becslés szerint jelentős számú ukrainai² és szerbiai³⁴ magyar nemzetiségű, magyar állampolgárságot szerzet személy használja ki az uniós állampolgárok számára biztosított szabad mozgás jogát.

² <https://www.youtube.com/watch?v=NqgCzm-zcjE>

³ <https://szabadjel.com/orszag-vilag/elatkozott-vajdasag-szetszorodott-magyarok-274225/>

⁴ <http://confessio.reformatus.hu/a-vajdasagi-magyarok-helyzete-es-jovokepe#page6>

6. rész: Következtetések és tanulságok

A tanulmány áttekintette a magyar állampolgárság harmadik országbeli állampolgárok általi megszerzésének feltételeit és az eljárás folyamatát. A szakpolitikai területen a magyar nemzetiségű külföldi állampolgárok számára biztosított egyszerűsített honosítás bevezetése óta nem történt jelentősebb változás. 2010 óta ugyanakkor 1,1 millió magyar nemzetiségű személy szerzett magyar állampolgárságot e speciális honosításnak köszönhetően – főként román állampolgárok.

A harmadik országbeli állampolgárok tekintetében a legkiemelkedőbb országoknak Szerbia és Ukrajna minősül. Mindkét országban jelentős magyar közösségek élnek, melyek tagjai nagy számban szereztek magyar állampolgárságot. A visszaélések megakadályozása érdekében jelenleg jogszabályi reformok vannak folyamatban.

2018-ban összesen 17 073 harmadik országbeli állampolgár szerzett magyar állampolgárságot. A kérelmezők a következő 10 ország állampolgárságával rendelkeztek a magyar megszerzése előtt: Szerbia, Ukrajna, USA, Izrael, Kanada, Oroszország, Brazília, Argentína, Törökország, Vietnám. 2017-ben 25 124, 2016-ban 51 095 és 2014-ben 57 368 harmadik országbeli szerzett állampolgárságot.

Magyarország engedélyezi a kettős állampolgárságot, mely nem von el semmilyen jogot birtokosától. Az állampolgárság megszerzésével az illető ugyanazon jogokkal rendelkezik, mint bármelyik másik állampolgár.

Melléklet: Tagállami statisztika